

SZCZEGÓLNE UPRAWNIENIA DO ŚWIADCZEŃ OPIEKI ZDROWOTNEJ KOBIET W CIAŻY

Część 2

1. standardy opieki okołoporodowej

Standardy opieki okołoporodowej określają, jak ma postępować personel medyczny (lekarz, położna) w trakcie opieki okołoporodowej i dotyczą zarówno kobiet w okresie fizjologicznej ciąży oraz fizjologicznego porodu i pociągu, jak i noworodków. Ich celem jest zapewnienie jak najlepszego stanu zdrowia matki i dziecka, przy ograniczeniu do minimum interwencji medycznych, takich jak: nacięcie kroczka, cesarskie cięcie czy podawanie noworodkowi mleka modyfikowanego. Określają też zalecany zakres świadczeń profilaktycznych, badań diagnostycznych i konsultacji medycznych, wykonywanych u kobiet w ciąży – wraz z okresami ich przeprowadzania.

Ponadto standardy określają sposób postępowania w najczęstszych patologich ciąży, którym towarzyszą takie czynniki zwiększające ryzyko śmierci oraz zachorowania w okresie okołoporodowym jak:

- nadciśnienie tętnicze u ciężarnych
- poród przedwczesny – jeden z największych problemów medycyny perinatalnej
- ciąża bliźniacza – ciąża wysokiego ryzyka, powikłania występują częściej niż przy ciąży pojedynczej
- niedotlenienie wewnątrzmaciczne płodu – jedna z najważniejszych przyczyn uszkodzeń wielonarządowych u płodu (w tym ośrodkowego układu nerwowego) oraz wewnątrzmacicznego obumarcia w drugiej połowie ciąży
- krwotok porodowy – główna przyczyna zachorowalności i umieralności rodzących kobiet.

Rozporządzenie uwzględni także opiekę nad kobietą w sytuacji tzw. niepowodzeń położniczych.

2. standardy łagodzenia bólu porodowego

Standardy łagodzenia bólu porodowego określają, z jakich metod łagodzenia bólu porodowego kobieta może skorzystać w szpitalu (przy uwzględnieniu wpływu poszczególnych metod na przebieg porodu i stan dziecka).

Do niefarmakologicznych metod należą:

- utrzymanie aktywności fizycznej rodzącej i przyjmowanie pozycji zmniejszających odczucia bólowe, w szczególności: spacer, kołysanie się, przyjmowanie pozycji kucznej lub pozycji wertykalnych z wykorzystaniem sprzętów pomocniczych, w szczególności takich jak: gumowa piłka, worek sako, drabinki, sznury porodowe, krzesła porodowe
- techniki oddechowate i ćwiczenia relaksacyjne
- masaże relaksacyjne
- ciepłe lub zimne okłady w okolicach odczuwania bólu
- metody fizjoterapeutyczne
- przezskórna stymulacja nerwów (Transcutaneous Electrical Nerve Stimulation - TENS)
- immersja wodna
- akupunktura
- akupresura

Farmakologiczne metody łagodzenia bólu, mające udokumentowaną skuteczność kliniczną w łagodzeniu bólu porodowego to:

- analgezja wziewna
- dożylna lub domięśniowa stosowanie opioidów
- analgezja regionalna.

3. koordynowana opieka nad kobietą w ciąży (KOC)

Każda kobieta w ciąży ma prawo wyboru poradni położniczo-ginekologicznej i oddziału położniczego udzielających świadczeń w ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. Dotyczy to zarówno świadczeń planowych, jak i sytuacji nagłej. Nie wiąże się ze składaniem jakichkolwiek deklaracji. Korzystanie z programu KOC wymaga złożenia przez pacjentkę pisemnej akceptacji.

Dla kogo KOC?

Koordynowana opieka nad kobietą w ciąży wprowadzona została na podstawie Zarządzenia nr 22/2016/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 13 kwietnia 2016 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju świadczenia zdrowotne kontraktowane odrębnie.

Celem koordynowanej opieki nad kobietą w ciąży (KOC) jest zapewnienie kobietom w ciąży skoordynowanej opieki realizowanej na I poziomie opieki perinatalnej, tj. nad fizjologicznie przebiegającą ciążą, porodem, pociągiem oraz opieki nad zdrowym noworodkiem.

Opieka w ramach KOC obejmuje:

- specjalistyczne poradnictwo ambulatoryjne,
- przedporodową i poporodową opiekę położną,
- poród
- w przypadku wskazań medycznych – także niezbędne hospitalizacje.

Program koordynowanej opieki nad kobietą w ciąży (KOC) w ramach umowy ze Śląskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia realizowany jest przez świadczeniodawcę: **“ŁUBINOWA” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa, Katowice ul. Łubinowa 3**

Dla kogo KOC II/III? (Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”)

W dniu 22 grudnia 2016 r. opublikowane zostało Zarządzenie nr 125/2016/DSOZ Prezesa DSOZ Prezesa NFZ z dnia 22 grudnia 2016 roku w sprawie warunków zawierania i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej przez podmioty realizujące świadczenia koordynowanej opieki nad kobietą i dzieckiem oraz zmiany niektórych zarządzeń Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia w związku z przepisami ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Zarządzenie to wprowadziło koordynowaną opiekę nad kobietą w ciąży na II lub III poziomie opieki perinatalnej (KOC II/III).

Celem programu KOC II/III jest zapewnienie kobietom w ciąży skoordynowanej opieki realizowanej na II lub III poziomie opieki perinatalnej, przy czym II poziom – zapewnia opiekę nad patologią ciąży średniego stopnia, a III poziom – nad najcięższą patologią ciąży.

Koordynowana opieka nad kobietą w ciąży realizowana w ośrodkach II lub III poziomu opieki perinatalnej obejmuje:

- poradnictwo ambulatoryjne,
- poród i opiekę nad noworodkiem
- w przypadku wskazań medycznych – także niezbędne hospitalizacje.

Przedporodowa i poporodowa opieka położnej finansowana jest odrębnie (pacjentka wybiera położną – zgodne ze złożoną deklaracją).

Program koordynowanej opieki nad kobietą w ciąży (KOC II/III) w ramach umowy ze Śląskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia realizowany jest przez świadczeniodawcę:

Zespół Opieki Zdrowotnej w Świętochłowicach Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Świętochłowice, Chorzowska 38.

Jak skorzystać z KOC?

Podjęciu przez kobietę decyzji o przystąpieniu do programu KOC powinna towarzyszyć rozmowa o zasadach korzystania ze świadczeń oraz o samym programie.

Włączenie do opieki koordynowanej zarówno w ramach KOC I/II/III następuje podczas pierwszej porady udzielanej ciężarnej kobiecie, w komórce realizującej KOC i nie wymaga uiszczenia żadnych opłat ze strony pacjenta.

Formularz zawierający informację o objęciu opieką w ramach KOC jest załącznikiem nr 12 do Zarządzenia Prezesa NFZ nr 73/2016/DSOZ z dnia 30 czerwca 2016 roku. Na formularzu oprócz pacjentki podpis składają także lekarz lub położna. Informacja zawiera zalecany zakres świadczeń profilaktycznych i działań w zakresie promocji zdrowia oraz badań diagnostycznych i konsultacji medycznych, wykonywanych u kobiet w okresie ciąży, wraz z okresami ich przeprowadzania.

Natomiast formularz zawierający informację o objęciu opieką w ramach KOC II/III jest załącznikiem nr 5 do Zarządzenia Prezesa NFZ z dnia 22 grudnia 2016 roku. Informacja zawiera również zalecany zakres świadczeń profilaktycznych i działań w zakresie promocji zdrowia oraz badań diagnostycznych i konsultacji medycznych, wykonywanych u kobiet w okresie ciąży, wraz z okresami ich przeprowadzania.

Pacjentka może zrezygnować z opieki koordynowanej. Rezygnacja z opieki koordynowanej jest odnotowywana w dokumentacji medycznej pacjentki.

Jakie zadania realizuje podmiot koordynujący?

Zarówno w koordynowanej opiece nad kobietą w ciąży (KOC), jak i w koordynowanej opiece nad kobietą w ciąży na II lub III poziomie opieki perinatalnej (KOC II/III) wszystkie działania nadzoruje i całością opieki zarządza podmiot koordynujący.

Podmiot koordynujący, realizuje następujące zadania, w tym między innymi:

- koordynuje cały proces opieki nad pacjentką
- przygotowuje indywidualny plan opieki perinatalnej
- zapewnia pacjentce możliwość dwudziestoczerogodzinnego kontaktu
- opracowuje schemat organizacyjny realizacji KOC
- przygotowuje dla pacjentek „Informację dla kobiety objętej koordynowaną opieką nad kobietą w ciąży”
- realizuje i zapewnia świadczenia w zakresie poradnictwa ambulatoryjnego, związane z porodem, a w przypadku wskazań medycznych także hospitalizacje
- koordynuje czynności związane z zapewnieniem konsultacji specjalistycznych koniecznych w procesie opieki
- odpowiada za prowadzenie dokumentacji medycznej zgodnie z obowiązującymi przepisami
- współpracuje z lekarzem POZ, położną POZ oraz pielęgniarką środowiskową, na liście których znajduje się kobieta w ciąży
- posiada ustalone zasady konsultacji i współpracy z ośrodkiem III poziomu referencyjnego (dotyczy KOC i KOC II), który zapewnia konsultacje w przypadkach wystąpienia nieprawidłowości w przebiegu ciąży.

Świadczeniodawca zapewnia realizację świadczeń zgodnie ze standardami postępowania medycznego określonymi w odpowiednich rozporządzeniach Ministra Zdrowia z zakresu opieki okołoporodowej (patrz wyżej).

UWAGA! W poprzednim wydaniu błędnie podano numer telefonu REVITAMEDU w Zabrze (Program badań prenatalnych). Prawidłowy numer telefonu: 32 276 14 29, 515 158 495.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1938 z późn. zm.)
2. Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016 r. (Dz.U. z 2016 r., poz.1860)
3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia stomatologicznego (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 193)
4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 86 z późn. zm.)
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu programów zdrowotnych (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1743 z późn. zm.)
6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 września 2012 r. w sprawie standardów postępowania medycznego przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych z zakresu opieki okołoporodowej sprawowanej nad kobietą w okresie fizjologicznej ciąży, fizjologicznego porodu, pociągu oraz opieki nad noworodkiem (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1132)
7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie standardów postępowania medycznego w łagodzeniu bólu porodowego (Dz.U. z 2015 r., poz. 1997)

KOLEJNE WYDANIE UKAŻE SIĘ 8 GRUDNIA 2017 ROKU. SZUKAJ NAS W PIĄTKOWYM WYDANIU GAZETY!

NFZ

Narodowy Fundusz Zdrowia
Śląski Oddział Wojewódzki w Katowicach

ul. Kossutha 13, 40-844 Katowice

infolinia całodobowa

tel. 801 002 903 – numer dla dzwoniących w kraju

tel. 32 790 09 03 – numer dla dzwoniących z zagranicy i z telefonów komórkowych

bezpłatna infolinia kolejkowa

tel. 800 800 008

Sekcja Obsługi Ubezpieczonych
tel. 32 735 16 00

Informacja Działu ds. Środków Pomocniczych
i Przedmiotów Ortopedycznych
tel. 32 735 16 00

Biuro Działu Skarg i Wniosków
tel. 32 735 05 45

www.nfz-katowice.pl

Informacja Działu Lecznictwa Uzdrawiskowego
tel. 32 735 05 22

Dyrektwa transgraniczna
tel. 32 735 16 16

Konsultant ds. poszkodowanych w misjach
poza granicami państwa - dotyczy służb
mundurowych
tel. 32 735 19 87, 32 735 16 51

www.nfz.gov.pl